



Jaume Roca Delpech  
als 19 anys, mentre estudiava  
a París, el 1929.  
Fotografia publicada  
pel suplement literari  
de L'Autonomista, en ocasió  
d'un primer concert  
que el pianista va donar  
aquell any a Girona.

## La formació musical de Jaume Roca Delpech a París (1927-1932)

Narcís Castells,  
J. Víctor Gay  
i Narcís Puigdevall

**L**a darrera primavera, la galeria gironina *El Claustre* va dedicar una magnífica exposició als artistes Jaume Roca Delpech i el seu fill, Santiago Roca Costa. En el transcurs de la preparació d'aquest esdeveniment, des de l'Arxiu de la Diputació de Girona vam fer una intensa recerca per tal d'ampliar el coneixement de les primeres etapes de la formació artística del primer. Les nostres gestions varen desembocar finalment en la localització d'un voluminós expedient, que correspon a la tramitació i seguiment de la borsa d'estudis que la corporació va concedir-li, entre els anys 1927 i 1932, amb la finalitat de sostenir la seva ampliació d'estudis musicals a l'*Schola Cantorum* de París.

Cal dir, en mèrit dels funcionaris que ens van precedir en aquest departament, que tota la documentació que es refereix a

aquest afer està perfectament arxivada, amb una intel·ligent complementació dels documents administratius amb peces documentals circumstancials (entrades de concert...) que ara prenen un valor iconogràfic importantíssim. Forma part d'un dels lligalls de Cultura (Arxiu de la Diputació de Girona, Fons Històric, lligall núm. 2.801, exp. 32).

El funcionari responsable de la tramitació de l'expedient era Carles Rahola, que amb la seva signatura certifica, puntualment, que els acords consten en acta. Justament, el primer document és un extracte de l'acta de la sessió de la Comissió Permanent de la Diputació de 16 de març de 1928, on es diu: *La Comisión Permanente acuerda conceder a D. Miguel Roca Julià una pensión de 2.000 pesetas para que su hijo pueda continuar sus estudios de piano en la Schola Cantorum de París.* És a dir, el peticionari de l'ajut era el pare de l'artista i també es pot constatar que

sembla que l'ajut és una continuació o renovació d'un altre que li hauria estat concedit en el curs precedent, malgrat no consta en aquest expedient.

Aquest primer paper va acompanyat de documentació expedida per l'escola parisenca. A petició de l'interessat, el director del centre, G. de Lioncourt, certifica que Jaume Roca Delpech era alumne de segon grau. També hi ha una certificació de l'Ajuntament de Salt, població on aleshores residien els Roca, que avala que la situació econòmica de la família era modesta, a fi de fonamentar la petició d'ajut.

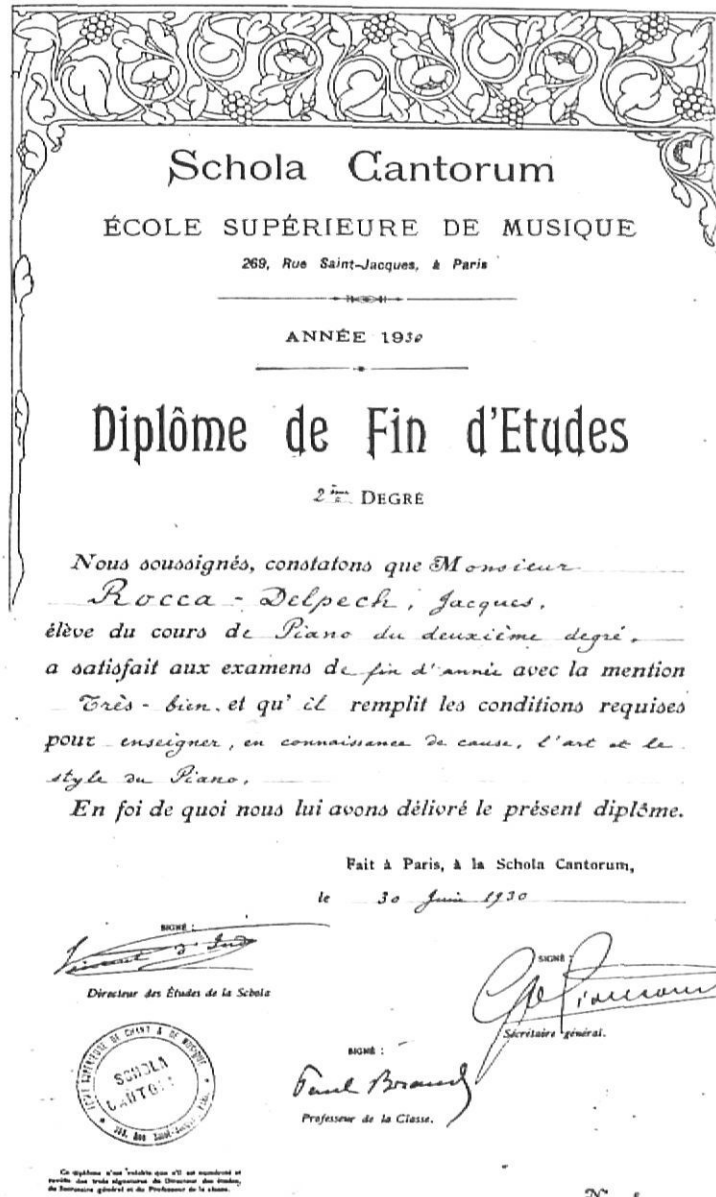
### Agraïment familiar

La generosa borsa va permetre que el jove artista es dedicués intensament a l'ampliació dels estudis de piano, en una escola de primera importància i en contacte amb els ambients carismàtics de la ciutat que ha estat considerada el centre mundial dels moviments artístics contemporanis. Els precedents eren ben modestos: estudis musicals de primer nivell a Girona, primers concerts a Figueres, Olot, Sant Feliu de Guíxols i Palamós, certificats per les respectives Associacions de Música d'aquestes localitats.

Conseqüentment, la família Roca, pare i fill, adreça cartes d'agraïment al president de la Diputació, Frederic Basols. Diu el senyor Roca, pare, que (...) no oblidarà mai aquella obra (...) i des de París, amb carta escrita amb paper de la *pension de famille*, La Chartreuse d'Alésia l'alumne escriu: (...) *mi constante anhelo en el extranjero, donde temporalmente resido, y en todos los actos de mi carrera artística, será procurar ser siempre digno del favor que hoy se me otorga, llevando bien alto el nombre tan amado de Gerona y el recuerdo de mis protectores.*

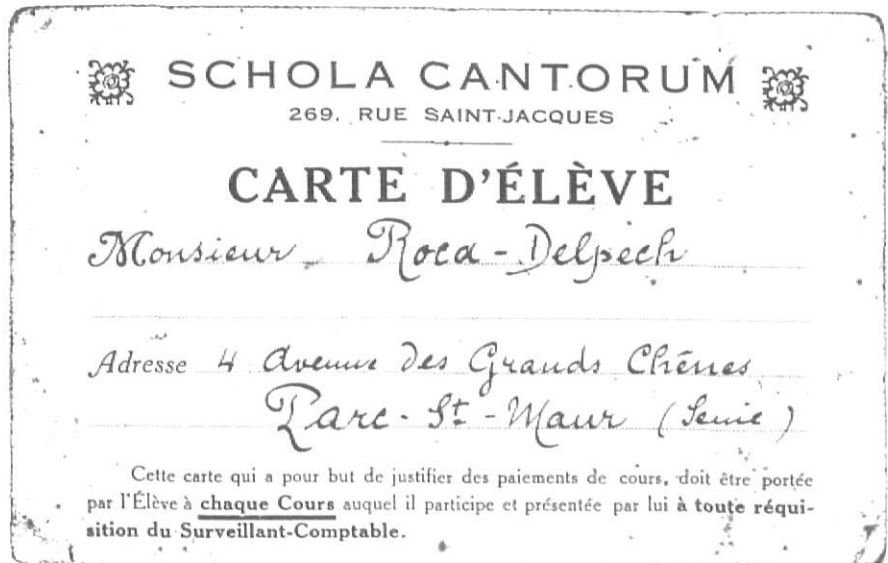
El pensionat gironí aquell curs va assolir la qualificació global de Bien, nota que permeté la seva inscripció en el següent, 1928-1929. Tot plegat va garantir també la renovació de l'ajut de la Diputació, amb la quantitat de dues mil pessetes anyals. L'expedient administratiu inclou noves cartes de pare i fill, en el mateix sentit que les primeres.

Més tard, es torna a demanar la pensió pel tercer curs, el de 1929-1930. L'*Schola Cantorum* certifica que



Diploma de finalització dels estudis de 1930, amb la qualificació de Molt Bé.

Carnet d'alumne de l'*Schola Cantorum*.



l'alumne Jaume Roca Delpech (...) *trátase de un buen músico, cuyo trabajo da lugar a que se le aliente facilitándole su estancia en París.*

Un detall: la carta que el 18 de novembre de 1930 Miquel Roca Julià adreça al nou president de la corporació, Emili Sagner, ja l'escriu en català. Recordem que feia pocs mesos de la dimissió del general Primo de Rivera i, per tant, de la desaparició de la Dictadura. De tota manera, la tramitació administrativa continua en llengua castellana.

### Millora la dotació

Un segon aspecte a retenir és la millora de la dotació. Ja al principi d'aquest any es va situar en 100 pessetes mensuals, pel primer semestre. Una segona gestió familiar permet pujar la pensió fins a les 3.600 pessetes l'any, perquè (...) *la Diputació sosté un becari a Barcelona amb una dotació d'aquest nivell i es justifica la nova dotació en atenció a la depreciació que ha sofert la nostra moneda.*

L'any següent Jaume Roca Delpech es prepara, sempre a la mateixa escola de la capital francesa, per entrar a la classe superior. El seu professor és Paul Brand, que presideix també l'Associació dels Premis de Piano del Conservatori de París.

A causa dels esdeveniments electorals de 14 d'abril de 1931, la Diputació és substituïda per la Comissaria Delegada de la Generalitat de Catalunya, que s'encarrega de quasi totes les competències de l'anterior corporació. Per tant, des d'aquest moment, els ajuts a l'estudiant Roca Delpech es gestionaran des del nou organisme. Un apunt anecdòtic és que els segells del Registre encara seran els de la Diputació fins a mitjan 1932.

Novament s'augmenta l'ajut. Ara, pel curs 1931-1932, que serà el darrer d'aquesta etapa a França, fins a les 4.000 pessetes anuals. La raó és (...) *en atenció a la baixa dels canvis.* D'aquesta manera Roca Delpech pot continuar els seus estudis a París. Miquel Roca, pare de l'artista, no oblida en

cada nova gestió d'agrair, al president de la Diputació primer i després al comissari-delegat de la Generalitat, la pensió del seu fill.

### Concert a Girona

De retorn a Girona, el 19 de juliol de 1932, Jaume Roca s'adreça per carta al comissari-delegat, reptant-li el seu agraïment i reconeixent que l'esmentada corporació és (...) *successora de l'extingida Diputació (...) i que és (...) mercès a l'anhel cultural i a la generositat de tan digna corporació que ha pogut la meua vocació musical estendre's i les meves humils facultats de pianista desenvolupar-se en tota llur plenitud.* Per testimoniar aquest sentiment s'ofereix per donar un concert a Girona (...) *a benefici d'alguna obra de l'interès d'aquesta digna corporació provincial.* La comissaria delegada accepta la proposta i decideix que els possibles guanys es destinaran a la Cantina Escolar.

L'esmentat concert va tenir lloc el dia primer de juliol de 1932, al teatre Municipal de Girona. Jaume Roca Delpech va escollir un repertori dominat pels clàssics: Schumann, Chopin, Schubert i Listz i, com a

compositors catalans, Albéniz, Lamote de Grignon i Tarrides.

L'expedient que guarda l'Arxiu de la Diputació no oblida incloure tot el material relacionat amb el concert, fins i tot les crítiques publicades a la premsa local, als diaris *L'Autonomista* i *Diari de Girona*, i a la revista *Scherzando*, la prestigiosa publicació especialitzada d'àmbit musical patrocinada per l'establiment Sobrequés de la Rambla.

Josep Massanas va escriure al *Diari de Girona*, respecte dels *Estudis simfònics* de Schumann, que el pianista els va interpretar (...) *amb seny, orfe d'afectivismes i amb una dicció sentida, encara que la cultura del sentiment no li sigui definida per la raó natural de la seva edat.* Sembla que aquesta opinió la comparteix Eusebius, que és com signa el crític del diari dels Rahola: (...) *la impressió que produí Roca en sa actuació fou excel·lent. Malgrat les dificultats dels Estudis Simfònics de Schumann, i de (...) no ésser una obra de públic.* A la publicació especialitzada, de tota manera, hom opina que (...) *les seves interessants interpretacions, que tot i ésser bastant depurades restaven quelcom confuses per les causes que acabem d'exposar i que no dubtem desaparèixeran en l'artista com més sovint estigui en contacte amb el públic.*

El gest d'oferir un concert a Girona, al seu retorn de París, evidencia els sentiments del músic Jaume Roca i de la seva família envers les corporacions que els han ajudat decisivament.

La Diputació ha mantingut, en el decurs de la seva llarga història, aquesta tradició d'ajuts a intel·lectuals i artistes de les nostres comarques, com és el cas de l'escultor Miquel Blay, el pintor Melcior Domenge, el violinista Gonçal Comellas, l'estudiós de la llengua catalana Joan Triadú i l'acadèmic Domènec Fita, per citar-ne alguns *que han adquirit notorietat.* Aquests ajuts, concedits en els moments decisius de l'etapa de formació, van permetre als respectius beneficiaris avançar cap a nivells de perfeccionament molt notables.

Narcís Castells és arxiver,  
J. Víctor Gay és periodista,  
Narcís Puigdevall és historiador.



Roca Delpech l'any 1934, ja acabats els estudis a París.



# PRESENCIA

Presència i absència de  
**PRESENCIA**  
durant el franquisme  
(1965-1975)



DOSSIER